

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱՀԻՐԷ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եղիպտոս Արտասահման		
Որչ ԴՐԸ	100	ՇԻԽԵ
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ զրկել վարչութեան հասցէին
Ձեռագիրները ևս չեն դարձաւոր:
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններու
խմբագրատունը կը գտնուի Մանսուր Փաշա խալիճ, բրաւուսի
գոյին վրայ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ա Ց Ո Յ Ց Ը

Է. Մայիս 12.

ԺԻ. օր Յինանց:

Խորունկ գետերը վեհ լաւ-
թեամբ կ'ընթանան, ծանծաղ առա-
ւակները կարկաչելով կը հոսին:

Զ. Մայիս Ուր.

Ի. օր Յինանց:

Ո՛չ որ կրնայ այնպիսի լաւ խոր-
հուրդ տալ քեզի որչափ դուք ինքզ-

ԱՆԳԼՈ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Էտուրրո թագաւորին Լոնտոն
վերադարձը այս անգամ ողջունուե-
ցաւ արտասովոր ոգեւորութեամբ:
Անգլիոյ և Ֆրանսոյի միջև կնքուած
համադաշնութիւնը՝ մեծ մասամբ թա-
ղաւորին անձնական ազդեցութեան
հետեւանքը կը նկատուի: Թագաւորը,
գեաւ գահ չը բարձրացած, իրրեւ
«կալէսի իշխան», ստեղծ կայացելէր
Բարիզը և սերտ բարեկամութիւն կը
մշակէր նշանաւոր Ֆրանսոյիներուն
հետ: Այդ համակրական հին զգա-
ցումները հետզհետէ կը մարմնանան
բազմակողման կապակցութեան ձեւին
տակ:

Եւրոպայի ունենէն լուսաւոր եր-
կու ազգերուն, և ամենէն ազատա-
կան երկու տէրութիւններուն համա-
ձայնութիւնը թէեւ շատ քնական
բան մը կը թուի, բայց մինչեւ հի-
մա անկարելի եղած է ներքին նա-
խաձեռութեանց և արտաքին մեքենա-
յութեանց պատճառով: Սակայն ար-
գի պայմանները աւելի նպաստուոր
են այդ բանին: Միջազգային ասպա-
րէզին վրայ բարձրացող երրորդ ոյժ
մը կայ, որ առջի երկու քին ալ աչ-
քերը կը բանայ: Գերմանիան է այն,
որ 35 տարի առաջ Ֆրանսոյի քաղա-
քական հեղինակութիւնը խորտակելէ
ետքը սկսած է հարուածել Անգլիոյ
առեւտրական գերակայութիւնը: Աշ-
խարհի ամեն հրապարակներուն վը-
րայ Գերմանացիներն որ անզգալապէս
անդ կը գրաւէ, մինչ Անգլիացիներ՝ կա-
մաց կամաց ևս կը քաշուի իսկ

Գերման նաւատորմին յարաճուն զօ-
րութիւնը վտանգ կը սպառնայ Ա-
պրիկի անտառահամ ծովակալութեան:
Այս բանը բաւական է որ առեւտ-
րական սերմը ձգուի երկու մրցակից
ազգերուն մէջ, որովհետեւ «հացի
կոխ» կայ, և հացի կոխը ամենէն
տեւական և ամենէն խիստ ըլլալու
հանգամանքն ունի: Անգլիոյ մէջ վըր-
տացող գերման արհեստագործները, և
Made in Germany (Գերմանիա շին-
ուած) նշանակը կրող հազար ու մէկ
ապրանքները փաշ են Անգլիացիներ-
բու աչքին, ու թէեւ ազատ վաճա-
ռականութեան օրէնքով չեն կրնար
անոնց գէժ երկրին դռները փակել,
չեն ալ կրնար իրենց ներքին հակա-
րութիւնը զսպել: Ահա թէ ինչու
Անգլո-Ֆրանսական համաձայնութիւն-
ը փափաքելի է Անգլիացիներուն:

Քանի որ խնդիրը էական շահու-
մբայ կը դառնայ՝ կը փորձուինք Անգ-
լո-Ֆրանսական համաձայնութեան
շահ փնտռելու հայկական խնդրոյն
համար: Անգլիոյ մէջ ինչպիսի մեր
ազգին կատարուած շարժումները
որով ոչ մէկ անդ այնչափ արձագանք
գտած են որչափ Ֆրանսոյի մէջ, և
փոխադարձաբար: Գերմանիոյ հակա-
հայ քաղաքականութիւնը ծանօթ է:
Տղթ. Լեբուսիսի պէս մարդասէր
քաղաքիչն իսկ հարկադրուեցաւ իր
թշտակուոր պաշտօնէն հրաժարելու,
որպէս զի կարենայ ազատօրէն խօ-
սիլ յօգուտ Հայ տառապեալներուն:
Աւարտ-Հունգարիա կը հետեւի Գեր-
մանիոյ շաւիղին, մանաւանդ որ Մա-
ճարները Թուրքերուն ցեղակից կը
նկատուին, մինչ հրեայ դրամատէր-
ները, որ զօրաւոր տարր մը կը
կազմեն՝ Հայերը կատեն իրրեւ ան-
խնայականներ կամ խոտմարտներ:
Խաղաղ գեա չունի այնքան զօրաւոր
ձայն մը, եթէ մինչեւ իսկ ուզէ
պաշտպանել մեր գաղութը: Իսկ Ռու-
սիայէն կարելի չէ սպառել ոչ մէկ
բան, քանի որ անոր քաղաքական
բազմազանները կը պահանջեն «տառնոյ
Հայոյ Հայաստան մը»: Ռուսներ, Անգ-
լիա և Ֆրանսա, որոնց երկուքին
մէջ ալ ժողովրդին ձայնը բաւական
զօրաւոր կերպով բարձրացած է մե-

զի համար՝ կրնան օր մը լուծել Հայ-
կական խնդիրը, եթէ համադաշնու-
թեամբ գործեն: 1895ին, երբ Անգ-
լիոյ և Ֆրանսոյի գեապանները ան-
բաժան կը գործէին Կ. Պոլսոյ մէջ՝
պահ մը լուծման մօտ էր խնդիրը,
բայց վերջին վայրկեանին, զիմակը
վար առաւ Ռուսիոյ գեապանը՝ և
Ֆրանսա հարկադրուեցաւ լաւելու, իր
դաշնակցին հաճոյք պատճառելու հա-
մար:

Ջարմանալի կրկնութիւններ կան
աշխարհիս պատմական դէպքերուն
մէջ, ինչպէս որ կ'ըսէ Անգլիացին,
«History repeats itself»: Երբ մեր
վերջին թագաւորը Լեւոն Լուսինեան,
Ֆրանսան և Անգլիան հաշտեցնելու,
և անոնց միջև սկսուած երկարա-
տեւ պատերազմը դադարեցնելու յու-
սով Լոնտոն գնաց՝ Ռեպուբլիկէի
խորհրդարանին մէջ Ռիչարտ Բ.ի
առջեւ կը յայտարարէր թէ Արեւել-
քի քրիստոնէից խաղաղութիւնը Անգ-
լիոյ և Ֆրանսոյի հաշտութեան կախ-
եալ է: Լեւոն կը սպասէր որ այդ
հաշտութիւնը կնքուի և անոր շնոր-
հիւ Հայկական իշխանութիւնը վե-
րահաստատուի: Մենք ալ, այսօր, տա-
րաւսխա Լեւոնէն 520 տարի ետքը,
օրտաթուղ կը սպասենք որ Անգլիոյ
և Ֆրանսոյի համադաշնութեան շնոր-
հիւ դանէ Հայկական բարեկարգումը
կատարուի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ

(Խմբագրական «Թայմզ»-ի, Մայիս 2)

Երէկ վարչապետի փողոցներուն մէջ
տեղի ունեցող կոտորածը կը ցուցնէ որ
գիւանակալութեան ոգին անփոփոխ կը մնայ:
Ս. Բեկրսպուրիէն կիմանանք որ արիւնա-
հեղութիւնը տոկալի է, թէեւ անոր չափը
խնամքով զաղանի պահուեցաւ ուսանական
մայրաքաղաքին մէջ: Բուն իսկ վարչապե-
տէն հասնող մանրամասնութիւններն ալ
քիչ են...

Ռուսական Ջատիկը եկաւ ու անցաւ,
բայց Ջարը չը հրատարակեց անկալուած
Յայտարարութիւնը որ Ողջային Ժողովի մը
գումարման օրը պիտի նշանակէր: Նա իր
ժողովրդին խօսքեր ուղղած է ուրիշ խն-
դիրներու մասին բայց իր ամբողջ Պետու-

թեան մէջ գտնուած խորհող անձերու միտ-
քերը գրաւող ներքին քաղաքականութեան
միակ խնդրոյն վրայ լուծիւն պահած է:

Հին Հաւատացեալներուն և ուրիշ մի-
ջանի աղանդաւորներուն շնորհուած արտօ-
նութիւնը — որով անոնք պիտի կրնան հո-
ղային սեփականութեանց տիրանալ և իրենց
կրօնական գիւրքերը տպելու և տարածելու
ազատ ըլլալ — արտաքին աշխարհը ցնցե-
ով կը յիշեցնէ ամենուս այն ծանր բեռ-
ները, զոր միապետութիւնը դրած է իր հը-
պատակներուն ոչ միայն քաղաքային զօր-
ժողովութիւններուն, այլ նաեւ հոգիներուն և
խիղճներուն վրայ: Այս հրամանագրին մէջ
կան մի քանի ուշադրաւ հանգամանքներ,
եթէ անիկա ըննուի: Անիկա մինչեւ Մա-
ճարականները, Պուտտայականները, ինչպէս
և Հին Հաւատացեալները և Հոռմէական
կաթոլիկները կ'ազատէ մինչեւ հիմա իրենց
ենթարկուած մի քանի իրաւագրկութեան
պայմաններէն՝ միւս կողմն ոչ մէկ շնորհ
չընծայիր: Ջարին ամենէն աւելի անգլթօրէն
հաւանութեամբ հպատակներուն: Անիկա բան
մը չընենք Հրեաներուն համար ինչպէս որ
բան մը չընենք Հայերուն համար: Իրօք
այնպէս կերեւի որ անիկա թելադրուած է
քաղաքական սահմանափակութեան և ոչ
խղճի իրաւունքները անկողմնակալ կերպով
յարգելէ: Հոռմէական կաթոլիկները շնորհ
կը վայելեն, որովհետեւ անոնց Լեւոնեանի
մէջ քաղաքական ոյժ մը կը կազմեն, նոյն-
պէս Մահմետականները և Պուտտայական-
ները՝ որպէս զի անոնց կեդրոնական Ասի-
ոյ մէջ տարածուած դժգոհութիւնը թնթե-
ցնեն: Բայց գիտաւոր դասակարգը զոր
գոհացնել կը ցանկանա՝ Հին Հաւատացեալ-
ներու աղանդն է, և այս աղանդի հետեղ
դասը Մեծ Ռուսիոյ խոնարհագոյն դա-
սակարգներուն մէջ ամենէն պահպանողականն
է: Չուտ Ռուսական արիւնէ մարդիկ միայն
կը պատկանին այդ աղանդաւորներուն, և
անոնց թիւը անյայտ է: Քառասուն տա-
րիէ աւելի առաջ անոնք կը համրուէին
իննէն մինչև տասը միլիոն, և մինչև հիմա
շատցած են, մինչեւ կը կարծուի որ Օր-
թոքոսներուն մէջ ալ ունին բազմաթիւ
զաղանի հետեղներ և համակիրներ: Պ.
Անագոլ Լըրուա Պոլիէս կը հասկցնէ որ ա-
նոնց գէժ պատժական օրէնքներ դրուած
են գլխաւորապէս այն երկիւղով որ երբ
այս օրէնքները ընդունին՝ Օրթոքոսը եկե-
ղեցին կորսնցնէ իր դիրքը, և թեւեւ իր
հաւատացեալներուն ալ կէտը: Հիմա օրէն-
քին ընդունը կատարուեցաւ, գէթ թղթի

A.R.A.R.@

Փոքրիկը ցուրտէն մեռած էր։
Լուսուտ, Կոր-Տարին ծագեցաւ խեղճ
փոքրիկի դիակին վրայ, նստած երկու
տուներու անկիւնը, մտած լուցիկներու
դէպին մէջ։

«Ան ուզեր է տաքնալ» ըսաւ փոքր-
ցէն անցնող մարդ մը։ Բայց ոչ ոք կա-
րողացաւ խմանալ, թէ ինչ գեղեցիկ բաներ
տեսաւ փոքրիկը, և թէ ինչպէս իր բարի
մեծ մօրը հետ ուրախ զուարթ մտաւ Կոր
Տարին։

Այս տեղ կը վերջանայ գրութեանը, որ
խոր ազդեցութիւն կը թողու նոյնիսկ հա-
սակաւոր ընթերցողին վրայ։

Արդեօք ո՞րքան փոքրիկներ, ֆիզի-
քապէս կամ բարոյապէս կը ստանն այսպէս
մեր շուրջը ու կը մեռնին...

Ա. Մ. ՆՅԱՆԻՍԵԱՆ

Է. Ջ. Մ. Բ.

ԵԴԻՊՏՈՍԻ ՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒՓԵՆԷՆ

ՄՈՒՀՈՒՄԻԷՏ ԱԼԻ

(Շար. նախորդ թիւէն և վերջ)

Սրբաբոյ յաղթանակէն յետոյ Մու-
համմէտ Ալի իր ուշադրութիւնը դարձուց
Սուտանի վրայ, որով մէկ կողմանէ զա-
հրէէն պիտի հեռացնէր մնացած լիպանա-
ցիները և միւս կողմանէ պիտի գրաւէր իր
արգասաբերութեամբ ու հանքերով նշանա-
ւոր երկիրը։

Այն տարին Սուտան տեսակ մը ան-
իշխանութեան մատնուած էր. ամէն գա-
ւառի մէջ պզտիկ ցեղեր կը տիրապետէին
և իրարու թշնամի էին։ Այնպէս որ Մու-
համմէտ Ալի միւս որդին խմայիլ փաշա
զօտարութիւն չունեցաւ 18 ամիսէն ապ-
հաղբէն մեծ մաս մը լեղիպտոսին կցելու։
Մուհամմէտ Ալի իշխանութեան տակ ին-
կաձ էին Գորաֆան, Տարֆուր, Աննաբ և
Տոնկուր։

Հազիւ վերջացած էր Սուտանի ար-
շաւանքը, երբ Մուհամմէտ Ալին նոր ա-
ռիթ մը ներկայացաւ ցոյց տալու իր ծա-
ծայութիւնը Սուլթանին։ Մտած էր Յու-
նաստանի ապստամբութիւնը, և առաջ եկած
Արեւելեան խնդիրը։ Սուլթանը իր անձ-
կութեանը մէջ զիմեց Մուհամմէտ Ալի
օգնութեանը, խնդրելով որ կրէտէի ապս-
տամբութիւնը զսպէ, և այդ առթիւ զինքը
կղզիին կառավարիչ անուանեց։

Եզիպտական նաւատորմը Մուհամ-
մէտ Ալի փեսայ՝ Հասան փաշայի հրա-
մանատարութեան տակ թրքական նաւա-
տորմիկին հետ միացաւ, և 1823 ապրի-
լին Եզիպտական բանակ մը կղզին ելաւ
ու ապստամբութիւնը զսպեց։

Այս յաջողութենէն քաջայերուած,
Եզիպտական բանակն ուզեց Մորէան ալ
նուաճել։ Եւ հասած մեծ օգնութեան չը-
նորհիւ, Մորէայի մեծ մասը նուաճուեցաւ
ու Եզիպտացիք թրիփոլիցա մտան։

Երկրորդ տարին 10000 զօրքեր Ա-
լէքսանդրիայէն Նափաին հասան։ Եւ բա-
նակին պետը Իպրահիմ փաշա ուղեւոր
Եզիպտական բանակի համբաւն աւելցնել,
Միսուրունին գրաւելու փորձ մը ըրին։
Այդ միջոցին Եւրոպական տէրութիւններու
միացեալ տորմիդը ցոյց մը ըրաւ Հափա-
րէնի առջեւ։ 1828ին բանակը Մորէայէն
եղնելու պայմանագրութեան և Եւրոպական
ծովապետներու միջեւ, իսկ 1830 թուին
Յունաստանն արդէն անկախ ճանչցուեցաւ։

Այս գլխաւէն սկսեալ Եզիպտոսի փա-

շան մտածեց թէ զուցէ լաւագոյն էր թուրք
կառավարութեան պարտութիւններէն օգ-
տուիլ առ ի չդոյլ յաղթանակներու, որով
Սուլթան Մուհամմէտ և Մուհամմէտ Ալի
բաշայի յարաբերութիւնները փոխուեցան։

Սուլթան Մուհամմէտ Ալուն հետ
ըրո՞ւմ պատերազմի միջոցին, Մուհամմէտ
Ալի փաշային հրաման ըրաւ որ իր նաւա-
տորմիդը Տարտանէն դրէ։ Բայց փաշան
զանգաղ շարժելով չօգնեց։

Ասոր վրայ Սուլթանը զայրացած՝
Մուհամմէտ Ալիի տղուն «Մէքքէի իշխան»
ախողար տուաւ, որ բարձր էր իր հօրը
տիտղոսէն։ Նոյնպէս Յունական կառին
մէջ բրած ծառայութիւններուն փոխարէն
փաշային փոխանակ Սուրիոյ կառավարու-
թիւնը տալու կրէտէինը յանձնեց։

Մուհամմէտ Ալին ուզեց Սուրիան
բռնի գրաւել, և 35000 հոգիէ բաղկացած
բանակ մը զրկելով Աքեա քաղաքը պա-
շարեց ու վեց ամիսէն առաւ։

Այն անկէ ետք Մուհամմէտ Ալի յա-
ջորդարար գրաւեց Գամասիս, Հոմս, Հա-
լէպ և Ալէքսանդրէթ, իսկ 1833ին ալ
Չովանիա և Գէօթիան։

Սուլթան Մուհամմէտ զահր պիտի
տապալուէր, եթէ Եւրոպան չի փութար մի-
ջամեռ։ Վերջապէս խաթար Շէրիֆ մը
Սուրիան և Սուտան Մուհամմէտ Ալին
թողուց և Եզիպտական բանակը ետ դար-
ձաւ։

Սուլթան Մուհամմէտ քիչ ատենէն բա-
նակ մը զրկեց զէպի Սուրիոյ սահմաննե-
րը որ յաջողութիւն մը չունեցաւ։ Եւ Սուլ-
թան Մուհամմէտ մեռնելով անոր անդը
նստաւ Ապտալ Մէճիտ որ 15 տարեկան էր։

Եւրոպա, Բուսիա, Աւստրիա և Ռու-
սիա միանալով զաշնադիր մը կնքեցին,
որով կրէտէն, Մէքքէն ու Մէտինէն և
Սուրիոյ հիստապին կողմը կը խլուէին և
Մուհամմէտ Ալի կը թողուէին Եզիպտոսը։

Մուհամմէտ Ալի միացեալ ապր մեծ
ոյթին առջեւ տեղի տուաւ, և 1841ի Ապ-
րիլին Սուլթանը խաթար Շէրիֆ մը հը-
րատարակեց, որ Եզիպտոսի Գիւսանդի-
տական պայմանագիրը կը կազմէր։

Եւ վերջապէս կողմնակի համաձայ-
նութեամբ որոշուեցաւ թէ իշխանութեան
ժառանգականութիւնը տեղի պիտի ունենայ
երէցի կարգով, թէ Եզիպտոս հաստատուե-
տուրք մը պիտի վճարէ Սուլթանին, թէ
անոր բանակը պիտի վերածուի 18000

հոգիի խաղաղութեան ժամանակ, և ամէն
նոր փաշայի պաշտօնատեւութիւնը պիտի
կատարուի Կ. Պոլիս Սուլթանին ձեռքով։

Այս անկումները՝ Մուհամմէտ Ալին
վճարեցուցին, իր կեանքի վերջին տարի-
ները միտքը բոլորովին տկարացաւ ու զա-
ռանցանքի մատնուեցաւ։

Ի պրահիմ իշխանը խմայիլաւորութիւնը
ստանձնեց Սուլթանի հաճութեամբ։ Բայց
Իպրահիմ մեռաւ 1818ին, և ասոր տեղ
Մուհամմէտ Ալի թողը, Թոսունի որդին
Ապպալը ժառանգեց իշխանութիւնը, որով
ետքը Մուհամմէտ Ալի տարի մ'ալ ապրե-
լով մեռաւ 1849 օգոստոսին։

Մանօթ երաժշտապետ Տ. Յ. Սի-
նանեանի հեղինակած «Մարշ Խալիլի»-ը
կը ծախուի Granatի, Bodensteinի և
Շարիա Ապտալ Ալիի Տեաքը Ս. Էրկանեա-
նի և Ա. Շաքարեանի վաճառատունները։
Գինն է 10 զրդ. ողջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրքիոյ, 15 Մայիս, Կը հաստա-
տուի որ Ռուսական նաւատորմը Ֆը-
րանսայի օտարաշիններուն վրայ առ-
ժամապէս մեկնած է Հոնհօքէն, Բայ-
րայ նորէն հան վերադարձած է, և
կ'ապառէ ճարտն արդիւրո՞ւմ է Սուլթանի
համար ածուխի արտածութիւնը, քանի
Ռուսները կը ֆեան Հեղկուսի-
նական ջուրերու մէջ։

Սնդիական Սիլվանիա չոգենուր,
որ ամառը 20ին վրասիփօսթօրի մօտ
բռնուած էր՝ դրսուեցաւ։

Բօր-Մահմէտ, 15 Մայիս, Ալմէ-
թուսի արշաւանքին մասնակցող
Եթիօ ինքնաշարժ նաւերը ընկղմե-
ցան։ Նաւատարները աղտանայան։

Սուլթան, 16 Մայիս, Ռուսները
երէկ առաւ նորէն մեկնեցան Հոն-
հօքէն և գէղի հիստա կ'երթան։
Անկէ ետքը ուրիշ պատերազմանաւ
չէ տեսնուած։

Բեզրապուրկ, 16 Մայիս, Տոյ-
ցերը նորէն սկսան երկիւ Հաղարա-
ւար բռնուորներ փախչողներէն անցան
խառնալոյց աղմուկներով։ Քաղաքները
խաղաղութիւն հարաւածներով ցրուե-
ցին զանաւոր։

Թուրքիոյ, 16 Մայիս, Կըստի թէ
Գերմանական զօրախումբ մը գրաւեց
Հայ Զան, որ Հոնհօքէն հին ջրանց-
քին հիստապիւրմը գտնուող ընդար-
ձակ ծովախորշի մը վրայ է։ Հոն
Գերմանական զօրքին պարզուիլը մեծ
յուզում կը պատճառէ հոս։

Բարիզ, 16 Մայիս, Չեզարու-
թեան խնդրոյն վրայ Խորհրդարանին
մէջ շատ մը հարցադրուեցան եղանակ
Պ. Ռուսիէ կրկնեց որ Թուրքոյն
Արիւսի Թրանսական պաշտօնականե-
րուն խիստ հրաման տուած է չեզո-
քութեան պայմանները յարգելու
համար։

Բեզրապուրկ, 16 Մայիս, Քօ-
ղաքները յարձակեցան 8000 զոր-
ւորներու վրայ, որոնք միապետու-
թեան գէմ ցոյց մը կրէտէին։ Շատ
մը վրասուրներ կ'ան։

Ռեկո, 16 Մայիս, Երէկ Իրէւն
ուսմը մը պայթեցուցին հոս։ Ռու-
սականական քննիչ մը ծանրապէս
վիրատուուեցաւ, ստիկան մը սպան-
նուեցաւ, արիւ մը որ կը փորձէր
մարդասպանները հալածել՝ հրազենի
հարուածով մը սպաննուեցաւ։

Օսկո, 16 Մայիս, Պայթեցիկ-
ներու ամբողջ գործարածէ մը գտնու-
եցաւ հոս, և արիւ քաղաքներու մէջ։

Բեզրապուրկ, 17 Մայիս, Ռու-
սիոյ հանրային պարտեպին մէջ
կապակերպուած զօտանքի մը մի-
ջոցին՝ երկիւ Հաճանդապի Զօրա-
վար Սօքօօպի վրայ հրազեն պար-
պեցին։ Մարդասպանը փախաւ, զօ-
հին կեանքը փախչի մէջ է։

Երէկ նախարարներու մասնաժո-
ղովը որոշեց թոյլ տալ բոլոր Հրեայ
արհեստագործներուն որ Ռուսիոյ մէջ
իրենց ուզած տեղերը բնակին։ Հը-
րանա խնդրին ամբողջութեամբ ու-
սումնասիրելու գործը յետաձգուեցաւ
մինչև որ Աղլային Ժողովը մը գու-
մարմը կատարուի։ Կասերական
հրամանագիր մը կը ջնջէ այն օրէնք-
ները որոնք կ'արգիլէին արեւմտեան
ինը նահանգներու մէջ Լեհներուն և
Լիթուանացիներուն կալուած գնելը։

Կը վերահաստատուէ Լեհական
ազնուականութեան ընտրութիւննե-
րը, և կը խոստանայ գաղութներու
մէջ Լեհներէն լեզուով կրթութիւն
տանգել։

Մէջ, 16 Մայիս, Մայր եկեղեց
ւոյ օծման հանգէսին առթիւ, որուն

ներկայ էին կաթողիկ եկեղեցւոյ
բաղժածիւ աստիճանաւորներէն զատ
Պապին ներկայացուցիչը Կարաինալ
Քօր, Կայսրը շնչեց իր յարգանքը
Լեւոն Քո. և Պիոս Ք. պապերուն վը-
րայ, և գովեց Սուրբ Երկրին մէջ
Գերման Պենետիկեաններուն հիա-
նալի գործը։

ՆՈՒՍԱԿԱՏՈՒՓ

«Հորիզոն»ի Խմբագրութեան

«Լուսաբեր»ի ուղղութիւնը չը ներեր

որ ձեր ընտրած եղանակով վերլուծենք
ձեր յարձակողականը։ Ասոր հետ մէկ տեղ
առիթներ պիտի ունենանք հակոցնելու թէ
ինչ է մեր յուզած «Ազգին Չայն», և
թէ ինչպէս կրնայ լուրջ ու քաղաքավար
քննադատութիւնը։

S. S T E I N

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ս. ՇԹԷՅՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ

ԱԹԱՊԱ ԷԼ ԽԱՏՐԱ, ԷՉՊԷՔԻԷ

Կրկնուր, Այրերու և Տղաքներու

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Գիները Չափաւոր են։

ՊԵՐՁԻՆ ՆՈՐԱՅՆԻՊԻՊԻՆ
Եղեարական վերամարձ (ստանսէօր)
ապրանքները բնակարան կը զրկուին։

Ս Ա Կ Ա Ր Ա Ն

Երէկ Իրկուան ժամը 1 ին փակուած

Լիւրթըւրէի Պանք Ա. Ռ. 13 7|16
Նէշնէլ " 27 11|16

" " նոր

Բասա տի Սթոնթօ 180

Պանք տ'Աթն 1:7

Տէլթա Լայթ Ա. Ռ. 12 1|8

Հելուան 28

Լօ Թիւրք Ֆրնք. 134

Ռամէ Ա. Ռ. 8

Տիֆլու Տէլթա 16 1|4

Ալեքսանդրիա Ջիլ Լ'նկ. 16 1|8

Գահիթ " " Ֆր. 1:55

Թանթա " " Ա. Ռ. 28

Տարիէ Սանիյէ 28 5|8

Բրէտի ֆօնտիէ աքսիոն Ֆր. 815

" " օպիկասիոն հին " 316

" " " նոր 271

Պեհերա Ե. Ռ. 45

Տէլթա Լէնտ 2 11|16

Լուրտան 6 1|8

Ինիլըն Մարքէթ 0.22.3

Նըկովիչ Հօթել 9 18|16

Բրանն Պրիւրըր Աղեք. Ֆր. 215

" " Գահիթ 128

Գօթըն միւզ Ա. Ռ. 0.3.3

Սօթ Էնտ Սօտա 0.33.9

Չիլէնթօ 87

Սրինիկ 15.16

Անկո- Ամերիկըն Նայ 5 5|8

Մէնդալէ 4 7|8

" Տիֆլու Ե. Ղ. 90

Թրամիլ Աղեք. Բրիվ. 154

" " Տիլիտանտ 48

ԲԱՄՊԱԿ

Լիւրթու. Մայիս 12

Օրուան վաճառումը 400

Որով եղիպտական 4.30

Յուլ. Օգոս. 4.32

Հոկտ. Նոյեմ. 4.40

ԵԴԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՄՊԱԿ

Խալիլին Պուր. Աղեքսանդրիա, Մայիս 17

Նայ. 1905 Բ. 12 12|16

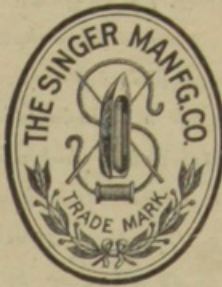
Բուլ. " 12 -

Մայիս " 15 8|8

Յուլ. " 14 18|6

ՍՈՒՆԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կեդրոնացի՝ Պրիսկոյ Հովհաննիսյանի գիմնազիայի շնորհակալությամբ
Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. Է.

Խորաքանդիկ Սինգեր մեքենայի վրայ փըն-
տակ այս փաճառանիշը (marque),

ՔՍԱՆ ՄԻԼԻՈՆ մեքենաներ սպառած,
Ասեղնագործի ձրի դասեր և մեքենաներու
ձրի նորագործի զննողներու տան մէջ՝ վճար-
ման գիրքով խնայելու Սինգեր կարի մեքենանե-
րը աշխարհի բազմաթիւներն են: (29)

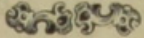
Բարիկ 1900 թ. Յուլիանոսյանի մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ - Աշխարհի ամենէն ՄԵԾ փարձատրութիւնը՝ փառ-
քանդիկ ձրի կը գրկուի մեր Յուլիանոսյան ամեն լեզուէ:

Հ. Ի. Բ. Ի. Բ. Է. Ա. Ն. Ե. Բ. Ն. Կ.

ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

ԲԱՄԷԼ ԳՈՂԱՑ ԹԻԻ Ե. Զ. Գ. Է. Բ. Է.

ԲԱՄԷԼ ԵՐԵՎԱՆԻ ՎԱՐՁ

Լուսանկարչութեան բոլոր ճիւղերը մասնաւորապէս ուսումնասիրած
ըլլալով յԱմերիկա՝ այժմ հաստատուած է քաղաքս:

Մեծ խնամքով կը պատրաստէ ամեն տեսակ պատկերներ՝ փայլուն և
անփայլ (glacée et mate):

Նոյնպէս կը շինէ պատկերներ Յաւանապակի վրայ, ունաւոր և
Մանրանկար պատկերներ (miniature) պոչի և կոճակներու համար:

Լուսանկարներ կը մեծցնէ ձեռքով և մեքենայով, (agrandissement):

Լուսանկարչական գործիքները և պիտոյքները, որ ուղղակի Ամերի-
կայէն բերած է, արհեստին ամենազարմար կատարելագործութեանց հա-
մեմատ շինուած են, և որոց նմանը հազուադէպ է այս երկրին մէջ:

Յաճախորդները գոհացնելու համար ո՛ր և է ջանք չը խնայուիր:
Նկարչատունը բաց է առաւօտեան ժամը 8էն մինչև երեկոյեան ժամը 6:

ԾԱԽՈՒ ԳՐԲԵՐ

Լուսաբերի խմբագրատան մէջ:

Ղը՞. 1902

Ֆրանսահայ նոր Բառագիրք պատկերազարդ, ուսումնական և հանրային, երկու հատոր	100
History of Armenia. by N. Ter Gregori (Պատկերա- յարդ Հայոց Պատմ. անգլի- երէն)	15
Լուսինեանք, Մեղիք Ս. Դասիր Բեկ	5
Կիւրոս Կղզի Բախտարան	5
Լուսաբեր Հաւաքածոյ, Ա. Պրակ,	2
Մի Տեսութիւն Կիլի- կիոյ Հայկական իշխանութեան վրայ, Բախտարան	12
Քարոզներ, Բարգև Մ. Վարդ. Կիլիկիական	10
Կարոտ Յովհաննէս Պատ- րիարք, նոյն հեղինակին	13
Ծովք—Տրակք և Համ- կիւյ նոյն հեղինակին	7

ՏԲԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

Պոլիս և Գաւառներու մէջ բոլոր
տարւան փորձառութեան հար, այ-
ժմ հաստատուած է Գաւառի Մու-
քիի նոր մզկիթին փողոցը (Կամի
Աղապան) թիւ 8, և հիւանդներ կըն-
դունի ամէն օր առաւօտեան ժամը 9-10
և կէսօրէն վերջ 3-5:

Մասնագիտութիւն ներքին և
արտաքին, և ծննդական գործարաննե-
րու հիւանդութեանց:

Վկայեալ աղքատներու ձրի դար-
մանու մ. Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ
վերջ ձրի դարմանում ամենուն հա-
մար: Ի գիրքով յաճախորդաց
ի հարկին դիմել Կ. Պոլսոյ գեղարանը:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Négociants — Commissionnaires

ՊԵՏԵՆ - ԷԼ - ՍՈՒՐԵՆ

Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. Է.

ՖԻՆԱՆՍԵՐԻՆ ԳՈՒԼԵՆԻ ԴԻՄԱՑ

ՄԱՍՆԱՌՈՐ ԴԻՄԱՑ, ԸՄՊԵԼԻՔՆԵՐՈՒ

Jph. Etournaud & Cie
Cognac
Փօզէֆ Էթուրնո և Լիւ.
L. Bézagu & Cie
Bordeaux
Լ. Պէզակի և Լիւ.
Garnier — Chevrier
Meursault
Պոնսոն և Շեֆրէ, Մէթուսիլ:

Ընդհանուր ներկայացուցիչ
Եղբայրութիւն համար:

ԳՐԻԳՈՐ Կ. ՏԱՄԿԱՃԵԱՆ

ՊԵՏԵՆ - ԷԼ - ՍՈՒՐԵՆ, ԳԱԶԻԻ

Վաճառատուն կօշիկի վերաբեր-
եալ ամեն տեսակ ապրանքաց և պատ-
րաստ կօշիկներու: Նոյն չափով վրայ
կը պատրաստէ արանց, կանանց և
այլոց համար նորոգողական կօշիկներ
չափաւոր գներով:

BANQUE E. MÉLIDÈS

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Է. ՄԵԼԻՏԵՍ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԵՆՔ

ՄԱՍՆԱՃԻԻՂ

ՍԱԼԵՐԱՆԴՐԻԱ և Ի Գաւառէ

Է. Մելիտէս Դրամատունը կ'ըն-
դունի զբամի տանդներ ասկոսի
հետեւեալ սակերով:

Տեսորին	4 0 0
Մէկ ամսուան	4 1 4 0 0
Երեք	4 1 2 0 0
Վեց	5 0 0
Մէկ տարւան և աւելի	
պայմանաժամով	5 1 4 0 0

Փոխառութեան գործողութիւն-
ներ արժէթուղթերու վրայ, բացում
ընթացիկ հաշիւներու: Առաջին կար-
գի արժեթուղթերու արժէքին հա-
րիւրին 90էն մինչև 95 կանխավճար:
Սակարանի գործողութիւններ, առ
և ծախ բազմաթիւներու: Կարօճնե-
րու զանձում:

Գաւառէ, Էլ-Մադրադի փողոց,
Խամալիլէ:

ՎԱՐԴԱՆ - ԹՈՐՈՍ

ՊԱԶԱՐ ՍՈՒՐՈՒՐԻ ԹԻԻ 9

ԲԱԶԱ

Բաշալայի ունիմ Բաշա,
Հայկական է Բալլարաշա,
Զայս ճաշակել ո'վ չը կամի
կամ անխել է կամ անկուար:

Մ Ո Ւ Ր Ճ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԴՐԱՄԱՆ ՀԱՍՏԱՐԱԿԱՆ ԵՒ
ԲԱԶԱՔԱԿԱՆ

Խմբ. անդամներն են Պ. Պ. Լեւոն
Սարգսեան և Ա. Ահարոնեան:
Բաժանորդագիրը՝
Արամատհան տարեկան 12 ա.
" վեցամսեայ 7 "
" 1 ամսուան 1 " 20 կ.
Հասցէ՝
Redaction de la revue «Mourtel»
Tiflis

Մ Ձ Ա Կ

Լ Բ Ա Գ Ի Բ

ԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱԶԱՔԱԿԱՆ

Բաժանորդագիրը՝
Ամերիկայի տարեկան 6 դոլար
Եւրոպայի " 30 ֆր.
Պարտատանի " 10 բուրի:
Հասցէ՝
Redaction du journal armenien
« Mschak » Tiflis

Լուսաբեր ձեռքէ կը ծախուի հե-
տեւեալ տեղերը:
ԳԱՀԻՐԷ

Տիար Գրիգոր Թիւրանեանի մօտ,
(Petite Cordonnerie) Շարա
Ազոտ էլ Ազիզի սկիզբը:

Լրագրավաճառ Տիար Միսաք
Հոնկի խանութը, Օրե-
րայի հրապարակ,
Նիւս Պարի մօտ:

Տիար Գրիգոր Տամկանեանի խա-
նութը, Պէյն էլ Սուրէյն

ԱՂԵՐՍԱՆԴՐԻՍ

Տիար Յարութիւն Ղազարեանի քով: